

טשענעטשאַווער שרייבונג

Miłoj. Jagiellońska
Kraków
Sw. Anny 19

ערשיינט יעדען פרייטאָג.

רעדאקציע און אַדמיניסטראַציע:

ערשטע אלע גר. 6. - טעלעפאָן נר. 22-01

אַבנאָמענט-פרייז אַ גומער 20 גראַשען.

אדרעס פון רעדאקציע און אַדמיניסטראַציע:

CZESTOCHOWA, ALEJA 6. TELEFON 22-01.

טאָרין אינהאַלט פון די אַבנאָמען און די רעדאקציע גישט פּערזאָנלעך פּאַרטיקולער.

Częstochowa, Piątek 10 lutego 1939

ליכט-צינדען 4.24

פרייטאָג כ"א שבט פ' יתרו תרצ"ט

Protekt oil BOLU GŁOWY
DIA ODOBYCICH ZE ZŁYCH
KOWALSKINA
KŁOBUJE SIĘ RÓWNIEŻ
PRZY PRZEZIĘBIENIU
GRYPY I KATARZE

Doktorowi Zygmuntowi Rotszteinowi
z okazji otrzymania doktoratu przesyłamy najlepsze życzenia
Wieluń.

Z intencji zaślubin naszych kuzynek
Estery Grynberżanki i Sary Okrętówny
z Leonem Suebeckim z Jonaszem Chliwnerem
serdeczne życzenia zaszylają
MARYSIA i MICHAŁ.
Melbourne (Australia).

P. KAROLI z Glazerów i p. STANISŁAWOWI
HOROWICZOM,
najserdeczniejsze życzenia z okazji zaślubin tą drogą
zaszylają
S. KELBERMANOWIE.

POTRZEBNA
I szwaczka i I podręczna
do męskiej bielizny.
PARASOL, 11-ga ALEJA 28.

ל טובת דעם פליטיים-קאָמיטעט.
פּייערלעשער-זאַל. זונטאָג, ד. 10 ד. ח. 9 אָווענד
א גרויסער פעסטיוואַל
פון יודישער קונסט
מיט'ן אַנטייל פון דראַמאַטישען אַנסאַמבל
אונטער דער אָרט. לייטונג פון **אל. שטיין**
דעם גרויסער געדאַנק
מייסטערוערק פון לעאָניד אַנדריעוויץ, אין 4 אַקטען.
א קאַנצערט-טייל אין אויספיהרונג פון די פליטיים
זשאַן באַגוסלאָווסקי זינגער פון בערלינער אַפּערע, שמואל דאַנציגער זון פון
נישטאַט, מאַקס פּריץ האַרמאָניע-מייסטער פון לייפּציג, דער באַנצער אַנסאַמבל
אין דער גיט. אָרט. האַפּלאַ מיד לעבען. פון די באַסטע, און פון 7 אין קאַסע
רעזיע א. ס.

צו דער פּערלעפּונג פון ח'ן
אַבראַם איזשביצקי מיט פּרל. פּעלאַ בראַדער
ווינשען אַ האַרציגען מול-טוב און אייביגע צופרידענהייט
פאַמיליע גיינשטיין.

אונזער לאַנג-יעהריגע פּריינדן **אַסתר איזשביצקא**
צו די תנאים פון איהר זון **אַבראַם טשע** מיט פּרל. פּעלאַ בראַדער
אַ האַרציגען מול-טוב און פּיפל נחת ווינשען
יוסף רובינשטיין און פּרל

אונזער פּריינד און חבר מאיר קאַן אין טשענעטשאַווע
אין זיין גרויסען אומגליק צוליב'ן טויט פון זיין פּריו
מינדל נ"ע
אונזער טיפּסטען מיטגעפיהל. זיי געטרייסט.
אַבראַם מרדכי ברום און פּריו
יאַנקל קראַפּאַלעווסקי און פּריו
שמעון צוקער און פּריו, הייפּלן

מיר נעמען אַנטייל אין גרויסען צער און אומגליק פון
אונזער פּריינד און חבר מאיר קאַן אין טשענעטשאַווע
צוליעבן פּרייהייטגעבן פּריו צוליב'ן טויט פון זיין פּריו
מינדל נ"ע
המקום יתום אוןך בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
משמון שטופאַק און פּריו
גינם הערשבערג און פּריו
לייב באַמאַן און פּריו, הייפּלן

די פאַמיליעס שאַיאַ און קאַן אין טשענעטשאַווע
אין זייער שמערגליכען צער צוליב'ן טויט פון זייער
טאָכטער און נ"ע **מינדל**
אונזער מיטגעפיהל. זייט געטרייסט.
פּיפל כּמורא און פּריו, הייפּלן

מול-טוב צו דער תנאים פון אונזער קוינעק טאַשקע מיטעלמאַן מיט ח'ן אייזיק
זיגעלמאַן די עלטערן פּיפל נחת
ווינשען
הירשל מיטעלמאַן און פּריו.

צו דער תנאים פון אונזער ערשט אייניקל און ברודער-טאָכטער טאַשקא
מיטעלמאַן מיט ח'ן אייזיק זיגעלמאַן אַ האַרציגען מול-טוב און אַ גליקליכע
צוקונסט
ווינשען: באַצב-זייערע, רחל און קאַפּעל מיטעלמאַן,
פּעטער'ס: ישעיהו, ברוך, הלל מיטעלמאַן און פאַמיליעס.

צו דער חתונה פון ח'ן יצחק ריכטער מיט פּרל. רעגינא באַלזאַם
אַ האַרציגען מול-טוב און אַ בליענדע צוקונסט
ווינשען
ישעיהו גראַנעק און פאַמיליע.

דעם ח'ן יצחק ריכטער צו זיין חתונה מיט
פּרל. רעגינא באַלזאַם אַ האַרציגען מול-
טוב און אַ גליקליכע צוקונסט
ווינשען מאיר פייגענבלאַט און פּרל.

מול-טוב
צו דער חתונה פון ח'ן יצחק ריכטער מיט פּרל. רעגינא באַלזאַם
זייט גליקליך
יוסף זויבערמאַן און פּריו.

צו דער חתונה פון ח'ן יצחק ריכטער מיט
פּרל. רעגינא באַלזאַם אַ האַרציגען מול-טוב
און אַ גליקליכע בליענדע צוקונסט ווינשען
סאַמועל געלבהויער און פּריו.

פייגל באזשיהאו'סקא
שמואל זינחיל
שו"ב ז"ל
(פון דערהיים קויפמאַן)
איז געשטאַרבן נאך קורצע און שווערע לידען.
די לוייה איז פּאַרבעקומען זונטאָג, ט"ו שבט תרצ"ט (2 לויט 1939) און אַלע, וועלכע האָבען זיך אין איהר בעטלינגט און
אַנענעבען אונזער טייערער נפּטרת דעם לעצטען כּבוד, דריקען אויס דעם אייניגסטען דאַנק די אין טיפּפען טרויער פּערבליבענע
זיהן, שטכטער, שנידען, איירעמס, אייניקלעך,
אוראייניקלעך און פאַמיליע.

Członkowi Rady Nadzorczej naszego Banku, p. **Dawidowi Borzykowskiemu**
z powodu śmierci Matki Jego
B. P. FAJGLI BORZYKOWSKIEJ
składają wyrazy szczerego żalu i współczucia
Rada Nadzorcza, Zarząd, Dyrekcja i Pracownicy
Banku Spółd. Przemysłowców i Kupców w Częstochowie.

סוחרים און פאַרדיקאַנטען - פּעראיינ
אין טשענעטשאַווע
אַלע האַלנאָשטי 3-5

דעם 1-טען מערץ ד. י. עפּנען מיר רעם
2-טען דער גענעצונגס = קורס
פאַר סוחרים און האַנדלעס-אַנגעשעסעלעטע.
דער קורס וועט דויערען 2 חדשים.
איינשרייבונגען ווערען אַנענומען יעדען טאָג פון 7 ביז 9 אָווענד אין דער
קאַנצעלאַריע פון פּעראיינ.

יודישע שול-אַרגאַניזאַציע אַבט. אין טשענעטשאַווע.
זונטאָג, ד. 12 ד. ח. 4 אַ זייגער נאַכמיטאָג
קורס פאַר אין שול-אַקאַדעמיע, קרוטקע 22
די דערפּונג פון דער נאַכמיטאָג-שול
פאַר קינדער אין שול עלטער פון פּאַרשעכע און אַנדערע שולען.
מ. ר. א. ג. א. מ. (1) אונטערנען די קינדער ליינען און שרייבען יודישע יודישע ליטעראַטור און.
(2) גייהלטיג זיין די קינדער ביים צוגרייטען שול-לעקציעס, (3) פּערשונלעכע שילען און פּערהיילונגען
אַלע פּערשונלעכע קינדער צוזאַמען מיט זייערע עלטערן דאַרפּען קומען צו
דער דערפּונג זונטאָג 4 נאַכמיטאָג.

FABRIKARIA, i PRALNIA CHEMICZNA
„KRYSZTAŁ”
ul. Berka Joselewicza 2
i Warszawska 37.
מאַכט בעקאַנט, אַז איצט ווערט געוואשען מיט אַ הערליכען שייגעל-
גלאַנץ, וואס איז נאָך גיז איצט אין טשענעטשאַווע גישט געווען.
כּדי צו איבערצייגען וועגען דעם די קונדשאַפּט האָבען מיר
פּערבליגערט די פּרייזען:
אַ קאַלנער מיט אַ הערליכען גלאַנץ 12 גר.
אַ העמד - - - 40
אויך זענען פּערבליגערט געוואָרען די פּרייזען אויף כּעמיש האַשען
און סאַרבען, פּלעקען ווערען ארויסגעווען אויס'ן אָרט.
פּעצאַליטעט: פאַרבען לעדערנע טורסקעס

Szefowi, p. **D. BORZYKOWSKIEMU**
z powodu zgonu
MATKI Jego
składają wyrazy współczucia i żalu
PERSONEL
f-my D. Borzykowski.

די אייניגסטע בייליד געפיהלען דריקען מיר אויס אונזער פּערזאָנלעכע-
מיטגלידעריין, פּריו **גאַלדאַ צינגלעך** צום טויט פון איהר איידעלער
מוסער **הרסה זילבערבערג** נ"ע
די פּערזאָנלעכע פון פּריוען-פּעראיינ
„צורה” אין טשענעטשאַווע.

אונזער פּריינדן צעשע שטיינהאַרט זיי אויך דער פאַמיליע שאַיאַ צוליעבן
פּרייהייטגעבן טויט
פון זייער שוועסטער
דריקען אויס דעם טיפּסטען מיטגעפיהל
מינדל קאהז נ"ע
אַבראַם אַפּמאַן און פּריו

פיקעטשען אין ווייסע הענטשקעס...

געראנגענעם דינסטאג האבען זיך אויפ'ן גארטן אויסגעצויגן און ער 50 פיקעטשעס פון יונגען און אלטער דער געוויינטלעך פון א ספעציעלע קאמפאניע.

די דאזיגע פיקעטשען, כרי צו בעווייזן זען, אז זיי האבען נישט קיין שייכות מיט דער ענדעקישער פארטיי, האבען נישט געטרעטן קיין גרינע בענדלעך אין לאץ, נאר אַנאמאראנט-פאנד אויף די ארבעט.

היינט עס, אז אויסער די ענדעקישע פיקעטשעס, האבען מיר אויך "אזאן"-פיקעטשען, וועלכע קאנגרירען איבער-הויפט לעצטענס מיט די ענדעקעס אויפ'ן געביעס פון אנטיסעמיטיזם.

די "אזאן" פיקעטשעס האבען זיך - ווי די יודישע טוהרים דערצעהלען - אויסגעפירט דעליקאט, אויף צו זאגען קולטורעל. זיי האבען נישט אויסגעשרי-גען דעם העסליכען זידעל-לעקסיקאן פון די ענדעקישע פיקעטשעס, נאר זיי זענען אויף אַ מענשליכען אופן צוגעגאנגען צו יעדן קריסטליכען קונה און איהם, אויפגעקלערט, אז מיט דעם, וואס ער קויפט ביי יודען בע-געהער א פערקאט געבען פאטער-לאנד.

צו זיי האבען עפס אויפגעטוהן, אזוי איצט נישט וויכטיג, כאטש זיי האבען בעשטימט נישט געהאן קיין טובה דעם יודישען האנדל אויפ'ן זאגארטן פון מארק, וועלכער איז אויף אויך קלאגע-דיג, וואס אונז אינטערעסירט יא, אזוי דאס, וואס דער יונגער "אזאן" מיט זיין "קולטורעלער" מעטאדע פון פיקע-טרען, איז א סך געפעהרליכער, ווי עס זענען די ענדעקעס מיט זייערע זלוולים, וואס רופט נאר ארויס עקעל און פעראכטונג ביי די קונים.

דער יודישער האנדל אין זאגארטן שעהט אויף איהנערישע פילען. קיי-מען די "אזאן" לייט און ווילען נאך דאס קיים עקוויסירענדע שטיקעל היות אויך אויסלעשען. נישט שייך צו זאגען, א הערליכע פערשעפטיגן. ווען מען זאל זיך ערנסטער אריינראכען ווע-

קורצע ידיעות פון דער וואך.

דער פראזירענט פון עקווקוטיוו פון יודישען וועלט קאנגרעס ד"ר סטע-פאן ווייז האט פערעפערענליכט א שאר-פע פראטעסט-פרעלענדונג געגען די אנאריפען אויף יודען אין דער לעצטער טעג פון קאנצלער היטלער.

די טעריקישע רעגירונג האט אַב-געווען די גירוש בעפעהלען, וואס זענען ארויסגעגעבען געווארען מיט עטליכע זאכען צוריק געגען דייטשע און עסטרייכישע פליטים, וועלכע הא-בען זיך געהאט איינגעארדענט אין טעריקיי.

דער נייער טעריקישער פרעמיער האט ערקלערט פאר דער פרעסע, אז די טעריקישע יודען וועלען בעהא-לן זיך פראזירענט פון עקווקוטיוו פון יודישען וועלט קאנגרעס ד"ר סטע-פאן ווייז האט פערעפערענליכט א שאר-פע פראטעסט-פרעלענדונג געגען די אנאריפען אויף יודען אין דער לעצטער טעג פון קאנצלער היטלער.

די טעריקישע רעגירונג האט אַב-געווען די גירוש בעפעהלען, וואס זענען ארויסגעגעבען געווארען מיט עטליכע זאכען צוריק געגען דייטשע און עסטרייכישע פליטים, וועלכע הא-בען זיך געהאט איינגעארדענט אין טעריקיי.

דער נייער טעריקישער פרעמיער האט ערקלערט פאר דער פרעסע, אז די טעריקישע יודען וועלען בעהא-לן זיך פראזירענט פון עקווקוטיוו פון יודישען וועלט קאנגרעס ד"ר סטע-פאן ווייז האט פערעפערענליכט א שאר-פע פראטעסט-פרעלענדונג געגען די אנאריפען אויף יודען אין דער לעצטער טעג פון קאנצלער היטלער.

דער אַראַבישער סעראַר אין א"י בושעוועט ווייטער. אין חיפה איז דער-הרג'עס געוואָרען א יודישער פּוּלח פון דייטשלאַנד. עטליכע פּערזאָן-הא-בען בעקומען וואונדען.

פּרעמיער טשעמבערליין האט אין ענגלישען פּאַרלאַמענט אַגענעבען אַנאָרדערונג, אז יעדע בעדראַהונג פון די פּראָנציווישע לעבענס-אינסטי-טוטן, ווען וועלכער זייט זי זאָל נישט קומען, וועט אַרויסרופּען אַ באלדיגע צוזאַמענארבײט פון גרויס בריטאַניען.

די ענטפּאַנגעלע ערקלערונג האט געמאַכט אַ סטאַרקען רושם אין דער פּאָליטישער וועלט. די פּאַרזיער בע-רזע האט רעאַגירט מיט אַ האָסע פון פון אלע ווערט פּאַפּירען.

די גרויסע ווינער טראַגיקערין פון בורג טעאַטער עלזע וואַלנעמוט איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד נאַכדעם ווי זי האט פּערלירען דאס רעכט אויסצורעטען אויף דער ביהנע צוליב איהר יודישער אַבשטאַמונג.

צוליב דעם צוטריטען פון אונ-דער צום אַנטי קאָמינטערן-פּאַקס האָט די סאָויעטישע רעגירונג ליקווירירט איהר באַשטאַם אין בודאַפעשט. אויך דער אונגאַרישער באַשטאַמער אין מאַקאוואַ האָט פּערלאָזט ראַטען-פּער-צאָנד. די פּאַרשטעווערשאַפט פון די אונגאַרישע אינטערעסען אין רוסלאַנד זאָל איבערנעמען פּוילען.

די ערקלערונג פון פרעזידענט ריזוועלעט, אז די פּעראַייניגטע שטאַטן וועלען קומען צו הילף פּראַנקרייך און ענגלאַנד אין פּאַל פון אַ קאָנפּליקט מיט דייטשלאַנד און איטאַליען האט געמאַכט אַ ריזיגען רושם אין דער גאַנצער פּאָ-ליטישער וועלט. אין דייטשלאַנד האט די דאָזיגע ערקלערונג אַרויסגערופּען גרויס אײַפּערענונג.

אין סען-מאַריס איז געשטאַרבען דער נאַט-מאַגנאַט דעספּערדינג, אײַגענטימער פון פּוילע נאַט-קאַנצערענען.

קיין פּאַריז איז אַנגעקומען דער שפּאַנישער פּרעזידענט אואַנא, וועלכער האט צוזאַמען מיט אַ גאַנצע רײַה פּאָ-ליטישע פּערזענליכקײטען פּערלאָזט שפּאַניע.

לאָמנו

צו דער 1-טער קלאַס

44-טע לאַטעריע

שוין צו בעקומען

אין דער בעקאנטער קאָלעקטור

J. WEKSLER

ALEJA Nr. 6

פרידען, וואס איך פערשטעה איהם, די גאנצע וועלט איז קראַנק און אַממעהרסטען זענען זיי קראַנק אויף דער איינרעפּעניש-קרענק, וואס רופט זיך אַן יודען פּראָבלעם, ווארום, זאָל מען נעמען-איז מיר מספּיר מיין שכן-אזא דייטשלאַנד, וואס אייגענעמליך, האט ער צו אונז יודען? 80 מיליאָן דייטשען און א 400 טויזענד יודען, דאס איז דאָך ווי אַ שפּילקע קעפּעל אין אַ גרויסען זאַק, איז די איינציגע טעמא נאָר יודען, די יודען זענען די איינציגע צרה אויף דער וועלט, אין אַלע אומגליקען, וואס טרעפט דייטש-לאַנד צוליב איהר פּאָליטיק, זענען שולדיג יודען, יודען, יודען און נאָר יודען און טאַמער, וועט אויסברעכען אַ מלחמה, וועלען נישט זיין שולדיג די קיינס אינדוסטריע-פאַבריקאַנטען, נישט די רויבערישע אַפּעטיטען פון סאַטעליטישען דייטשלאַנד, נאָר גראַד די... יודען.

אַס די דאָזיגע יודען-איינרעדעניש-קראַנקהייט ווערט פּערשפּרייט אין לענדער און מדינות און אנשטאט צו דערנעהנטערן צו זיך די יודען, וועל-כע זענען אַ פּעהיג און אַרבייטזאָם פּאַק, פּויל מיט לעבענס חכמה, העצט מען געגען זיי, רעדט מען איין דעם עולם, אז יודען זענען דאס אומגליק פון דער וועלט.

אַס די איינרעדעניש איז ערגער פון אַ קרענק.

עס וואָלט אַבער שוין געווען די העכסטע צייט-פּערענדיגט זיין גע-שפּרעך מיין שכן-אזא אויב עס איז שוין יא אַ קרענק, זאָלען די איי-נרעדער און די איינערעדטע אליין שטאַרבען פון דער קראַנקהייט, ווייל זיי און נאָר זיי אליין זענען שולדיג אין דעם וועלט-אומגליק און מיר, יודען, זאָלען פון איהר אַגענעוועזענע ווערען אַס פון דער איינרעדעניש, וואָס איז ערגער פון אַ קרענק...

מען אין דער לעצטער וועלט-מלחמה דורשאַפּען און געהאַנגען הונדערטער און טויזנטער אומשולדיגע יודען היט-טערי'ן פּראָנס, אלס נקמה געבען זייערע מלכות אויפ'ן פּראָנס. אויסער דעם עני-פלעקס זיך בעת אַ מלחמה אינזער גרויסע יודישע טראַגעדיע, וואס אויפ'ן מלחמה פּראָנס טרעפען זיך יודען פון דער גאַנצער וועלט. אַזוי האָט דער דייטשי-יודישער סאַלדאַט געשאַפּען צו זיין בורער פון רוסישען חיל, דער פּראָנציווישער-צום עסטרייכישען און, איז דעריבער קומען און זאָגען, אַז מיר, יודען, בעמיהען זיך דוקא אַרויס-צורופּען אַ וועלט-מלחמה, איז די גרע-סטע געמיינהייט, וואס קאָן נאָר אַרויס-געזאָגט ווערען פון אונטערזאָרט-ליכע טענען.

אַלץ אמת-רייט מיר איבער מיין שכן-איהר האָט טאַקי רעכט, אַבער נישט ווענען דעם געהט עס. איך וויל אייך נאָר אויפוויזען, אַז די געמיינ-הייט, דער שקר פון דער וועלט האָט שוין הערגרייכט דעם קולמינאַציע פּונקט, אַז די, וועלכע פּערשפּרייטען דעם שקר געגען אונז, הויבען שוין אַליין אַן צו גלויבען, דאס זיי זאָגען דעם אמת. מתחילת האָבען זיי אַליין געוואוינט אַז זיי רעדען איין דעם עולם נויט-געשטוינענע מצוה, וואס עס נוצט זיי אַבער צו דערגרייכען זייער נידרי-גען ציעל. זיי האַלטען אַבער אַזוי לאַנג אין איינרעדען דעם עולם, ביז זיי אַליין הויבען שוין אַן צו גלויבען, אַז אַס דאַסרעדען, ווי איהר רופט זיי אַן, זענען אמת, ווייל איינרעדעניש איז ערגער ווי אַ קרענק.

איך בין געווען לעצטען פּריי-טאַג-צו-נאַכטס אויף דער פּאַרלעוונג פון דר. לייפּווער, וועלכער האָט טאַקי גע-רעדט וועגען דעם זעלבן ענין-דער-צעהלעם ווייטער מיין שכן. אַס דער פּרעלענענט האָט אויפגעוויזען מיט אַ רייה ביישפּילען ווי אַזוי מצנען, אי-בערהויפט ווייבער, רעדען זיך איין-פּערשדענע קראַנקהייטען, מיט די איין-רעדענישען זענען זיי לכתחילה אויסען צו ווירקען אויף זייערע מענער, אַז

פייניגט און גע'ווארמט, פאַקטיש אַפּער זענט איהר א וועמפיר, א רויבער. איהר האָט ליב ווען די וועלט געהט אַב מיט בלוט, וואס מעהר בלוט עס ווערט פּערנאַסען, אַלץ מעהר גחת האָט איהר און אייער גאַנץ לעבען איז נאָר געוויינעט כּדי אויף דער וועלט ארויסצוהוועפּען מלחמות, ברוהר-מאָרדען, אומגליקען, מנפּות, צרות, פּרעזיות און, און, קוקט נישט אויף מיר מיט אַפּעלע אונשולדיגע אייגע-לעך-שייך איך שוין הויך צו ישראל יודען-עס וועט אייך גאָר נישט העל-פען, איהר זענט אַלץ, וואָס אין דער קאַרט שטעהט, דאס איז פּעסענעשעלעט געוואָרען זיך איינעם פון די גרעסטע מלחמה פיהרער פון דער איצטיגער צייט און קיינער וועט דעם נישט געבלי-קענען.

איהר מיינט היטלעך'ן-צושמיי-כעלט זיך מיין שכן, זעהענדיג, אז איך האָב דערמיט געוואָלט אויסלעכען דעם גרויסען אַבסורד, פון "שיהרע", וועל-כע האט אין זיין "בעריהמסע" רעדע פון 30 טען יאָנאָר מיט אַזע פּאַטעס גערעדט וועגען יודען אלס וועלט-איני-טערצינדר און זיי געדראָהט מיט "נביא'השער" נקמה, גלויבט מיר, אז איך בעשולדיג נישט היטלעך'ן אין קיין בייזע כּונות, איך זאָג אייך-רעדט ווייטער מיין שכן-אז היטלעך אליין גלויבט שוין אייך און זייער רייד.

וואָס זאָג איך! היטלעך אליין גלויבט, אז יודען זענען דער איינציגער גורם פון מלחמות? היטלעך, די גאַנצע וועלט ווייסט דאָך, אז די איינציגע פאַציפּיסטען אויף דער וועלט זענען דווקא נאָר יודען, ווייל פון מלחמות ליידען מיר נאָר אַממעהרסטען, ווייל אין דער מלחמה צייט, ווען די מענ-שליכע בעסטע פּאָלזאָט זיך אויפ'ן גאַנצען פּראָנס, לאָזט מען אויס דעם גאַנצען פעס צו אונז, צו די שוואַכע און אונגעוואָלענע, אזוי, למשל, האט

איינרעדעניש איז ערגער ווי א קרענק...

קליינער פּעליעטאָן

ניין, ניין, איך וויל מיט אייך נישט רעדען, האב איך זיך געווענדיגט צו מיין שכן ישראל יודען, בעת ער איז אריינגעקומען צו מיר כאפּען א שמועס מבח דאן און יענען... אַך וויל נישט און קאן נישט רעדען אַס מיט אַזע וואָפּיר, ווי איהר זענט.

אין ערשטען אויגענבליק איז מיין שכן געבליבען שטעהן ווי צוהילט הערענדיג און איך גיב א שמיילעך, האט ער צוריק בעקומען די גלייכגע-וויכט און מיט אַ כּלומרשט ברוגע מנע האט ער מיר געפּרענט, וואס איך וויל פון איהם, צו ער האט מיר מיט עפּיס בעליידיגט, אדער איך בין גלאַט משוגע...

נישט דאס ערשטע און נישט דאס צווייטע - ענטפער איך - נישט איזור האט מיר עפּיס געטהון בייזעס און אויך בין איך נישט משוגע. פער-קעהרט, נאָך קיינמאל אין לעבען פון איך נישט געווען קלאַר, אזוי ווי היינט. איצט ערשט זעה איך מיט ווע-מען אין האב צו טהון און ווער עס איז מיין שכן...

ג, ג, ציהט נישט אַרויס ביי מיר די עצמות - בעס זיך ביי מיר מיין שכן, זעהענדיג, אַז איך טרייב שוין צופּיעל איבער מיט מיין הלצה - דערצוהילט וואס איהר זענט אויסען מיט די דאָזיגע רייד.

איך וויל נישט רעדען מיט אייך-פּאַק איך ענדליך אַרויס - דערפּאַר ווייל איהר זענט א מלחמה-העצער, א וועלט-אונטערזאָנדער, אַנאָנרוהיגער נייט, אַ שפּעראַנטער, א וואַלקעלאַק, אין אלע צרות פון דער וועלט זענט איהר שולדיג, איהר, ישראל יודען, מאכט אייך נאר נישט אזוי פאַר א גע-בערייג יודען, איהר קאַנט די מלאכה פון מאַקעלען זיך, אַזוי פון אויבען כאַטש איהר דעם איינדרוק פון א גע-בעכריג גלות-יודען, וואס ווערט גע-

גלייכווערטלעך פון דער סדרה

פון יחיאל טשענסטאכאווער

וישמע יתרו

די סדרה הויבט זיך אן: וישמע יתרו - את כל אשר עשה עשה אלקים למשה ולישראל עמו - יתרו האט געהערט וועגען די גרויסע ניסים, וואס עס זענען געשעהן מיט די יודען. און זאלד ווייטער שטעהן: וישמר משה להתנו את כל אשר עשה ד' - על אודת ישראל, נאך וואס האט דאס משה געברויכט צו דערצעהלען וועגען דעם יתרו'ן אין דער צייט, ווען ער האט דערפון קיין געוואוסט און צולייב דעם געקומען? נאך ווי עס ווייזט אויס אין דער שטעלע: ויתרו, יתרו, וועלכער איז געווען א כהן מדין, איז געווארען פרנס'ה' לאז, ווייל ער האט זיך גענומען א יודישען איידעם. הערענדיג וועגען דעם גרויסן סען גליק, וואס האט געטראפען זיין איידעם משה'ן און די יודען: את כל אשר עשה ד' למשה ולישראל עמו - דאס זיי זענען ארויס פון מצרים מיט א רכוש גדול, האט ער זיך געטראכט, און מן הסתם האט משה געקומען א גרויס חלק פון דער חליקה און דעריבער איז ער געגאנגען צו איהם נאך אונטערשטיצונג, משה, וועלכער האט געטראכטען זיין שווער'ס כוונה, האט באצאלט ביים ברוך הבא דערצעהלען: את כל אשר עשה ד' על אודת ישראל - דאס דעם רכוש גדול האבען געקומען די יודען. איהם אבער, משה'ן האבען זיי כבוד גע- ווען מיט די עצמת יוסף, אזוי דאס ער זאל קענען איהם אונטערשטיצען איז קיין רייד נישטא, דעריבער איז געווען: ויחד יתרו על כל הטובה אשר עשה ד' לישראל - האט יתרו'ן פערצעהלען אויף דעם, וואס נאך די יודען האבען געזאגטען פון מצרישען פערמענען און נישט משה.

לא תעשה לך כל פסל

צום לאדער רב ר' אליהו חיים מייזל ז"ל זענען געקומען עטליכע אסי- מילעטארען און מערלענגסט, אז דער רב זאל ערלויבען אין די מצבות אריי- צוגעבען די פאטאגראפיעס פון די פארשטאנענע. דער רב האט די ער- לויבניש נישט געוואלט געבען. איי- נער פון די לאדער משכילים, א מיט- גליד פון דער סינגאפע, האט אויף א פערזאנלינג פערלאנגט פון רב, אז ער זאל אנטוויצען, וואו עס געפינט זיך

אין א געוויסער מאס געענדערט. די קינדער, וועלכע האבען נישט געוואוסט ווי א זעמל זעהט אויס, וועמענס איינציגע שפיון איז געווען קארטאגעל מיט דער שאף, האבען אונטערהויבען אויפגעבען. הונדערטער קינדער זענען דורך דער אקציע ארויסגעריסען געווא- רען פון ארימע, פארשושטע שטובען און אבגעטראטע שטובען געווארען פון א לאנגזאמען פרויער פערקריפלאנג.

פון א בעזונדערער בעדייטינג זענען געווען די קאלאניעס, וועלכע מיר הא- בען געפיהרט אין די שטעטלעך. א חוק דעם, וואס די קינדער האבען צו- גענומען אויף דער וואג, האבען די קאלאניעס ארויסגענומען די קינדער פון די ענגע, מינסטערע און נאכע שטיבלעך, פון ענגע שמוציגע חדרים און אין משך פון 4 וואכען זיי גוט דערנעהרט, געהאלטען אויף פרייער לעזט אין געהערט דער אויפזיכט פון וועלכער אונטער דער אויפזיכט פון קוואליפיצירטע פאדאגאגישע כוחות. דאס האט נישט בלויז געוויקט אויפ'ן געזונד צושטאנד פון די קינדער, נאר אויך אויף זייער געמיט. דאס פיהרען די קאלאניעס האט אויך געהאט אן אויסערליכען עפעקט. עס האבען אנגע- הויבען קומען קריסטליכע קינדער אויף די קאלאניע פלעצער, כדי זיך צו שפיי- לען צוזאמען מיט די יודישע קינדער. אין טרוסקאטא למשל, וואו די יודי- שע קינדער פלעגען טאג טעגליך בע- טאלען ווערען פון זייערע קריסטליכע מיטשילער, האבען זיך די אנפאלען אינגאנצען אבגעשטעלט. גאנצע גרופעס קריסטליכע קינדער זענען דעם פאר- גאנגענע זומער געקומען אין די שפיל- און פערזוויילונגס שעהן אויפ'ן קאלא- ני-ע פלאץ, זיך געשפילט מיט די יודי- שע קינדער און אפילו מיטגעווינגען יודישע לידלעך. איבערהויפט האט זיך דער אויסערליכער עפעקט געלאזט בולט מערקען אויף די פייערליכע סימס פון די קאלאניעס, וואו צווישען די צווייער האבען זיך געמוזען נישט בלויז קריסטליכע קינדער, נאך אויך א סך דערוואקסענע. געווען פרטער, וואו די פערזוואלטער פון די פארווערט- נע' שולען זענען געקומען אויף די קאלאניע-פערזוויילונגען. דאס האט גע- האט א פאזיטיווע ווירקונג אויף דער בעזונדער פון דער קריסטליכער בע- פעלקערונג צו דער יודישער און ממילא אויפ'ן געמיט פון די פארזוועלע יודען אין יעדען שטעטלעך בעזונדער.

(סוף קומע)

אכט די צעהנדיגער נישט-יודישע קראמען, וואס זענען צוגעקומען אין יעדען דארף. וועט פאר אונז קלאר זיין, אז די לאגע פון די יודישע קרי- מער, וועלכע זענען נאך געבליבען אויפ'ן פלאץ, איז א גענוג טרויעריגע. פון די פאמיליעס, וועלכע האבען פערלאזט די שטעטלעך און זיך אי- בערגעצויגען אין די שכונות'דיגע גרע- סערע שטעט, האט זיך בלויז א קליי- נער צאהל איינגעגעבען צו בעקומען בעשעפטיגונג אלס האנדלערס און פאבריקס ארבייטער. דער גרעסטער טייל לעבט אין שרעקליכער נויט, אדער ווערט אויסגעהאלטען דורך דערוואק- סענע קינדער, וועלכע זענען געווארען פאבריקס ארבייטער.

די פערזענליכע פון דער לאגע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין די שטעטלעך פון טשענסטאכאווער ראיאן איז פארגעקומען אונטער'ן דרוק פון אקציעס און געשעהענישען פון בעקאנ- טען מין. געענדערט האט זיך א ביסל די לאגע, ווי נאך עס האט זיך אנגע- הויבען די היללעס-טעטיגקייט אין די דאזיגע שטעטלעך. מיט'ן אנקומען פון סאף האבען אנגעהויבען בעקומען מעדיצינישע הילף אלס געלייטע אין יעדען נויט-פאל. ווי נאך עס איז עפיש געשעהן אין א שטעטלעך, איז גלייך ארויסגעפארהן אינזער'ס אנטקעס- דיציע און געגעבען די נויטיגע מעדי- צינישע הילף. די הילף איז געגעבען געווארען הן דאמאלס, ווען די געשע- הענישען האבען געטראגען א מאסען- כאראקטער, הן אין אינדיווידועלע פא- לען. מען האט געגעבען הילף אויפ'ן ארט, און די וועלכע האבען זיך גע- נויטיגט אין א לענגערער קראנציע, האט מען איינגעטראגען אין שפיי- טלעך.

די דאזיגע היללעס-ארבייט אונזערע האט אבער ווייט נישט געלינדערט די טיפע נויט, אין וועלכער עס זענען אריינגעשטויסען געווארען די קרעמער- הענדלער און האנדלערס. נויט און הונגער איז געווארען א סטענדיגע גאסט אין די הייזער פון דער ארימער און פערלאזטער יודישער בעפעלקער- רונג. די קינדער זענען געווארען פער- ווארלאזט און פרויער פערדארבען. אין די מינסטערע נאכע שטיבלעך ד' על ד' האבען קינדער געהאנגערט אין פו- לען זין פון ווערט. אויך אין דעם פרט האט געמוזט קומען אונזער הילף. ערשט ווען מיר האבען ארגאניזירט די בעפעלונגס אקציע, האט זיך די לאגע

עהנליכע תשובות. דערויף האט דער גאסט געזאגט: יעצט איז מיר פער- שטענדיק א פסוק אין דער תורה: ולא תעלה במעלות על מבחתי - רעכען נישט אויס דינע מעלות אויף די ווענד פון דער שוהל: אשר לא תלנה ערותך עליו - בכדי מ'זאל דאדורך נישט ברויכען צו דערמאנען וואס דו האסט ביים לעבען אוועקגעטון, דען דאדורך וואס דו ווילסט דאס מ'זאל דערמאנען דעם דבר טוב וואס דו האסט געטון איינמאל אין לעבען, געבענדיג א נזכה לטובת הכלל, ווערען דערמאנט דיינע מיאוסע מהאטען פון גאנצען לעבען.

הפטרות

שרפים עומדים ממעל לו מיט אנטערך 30 יאהר צוריק האט די רוסישע רעוועלוציע צוזאמענגעברענגט נאך פערטערונג און צענטראליזירטע וועגען רעוועלוציע פארשידענע רעלי- גיעזע ענינים. אנטילי צוגעמען אין דער קאמיסיע זענען פון פוילען בע- שטימט געווען פינף רבנים, וועלכע האבען געזאגט אויסגעוועהלט ווערען פון אלע פוילישע רבנים.

אויף דער אסימא רבנים, וואס איז צו דעם צוועק פארגעקומען אין וואר- שא האבען די רבנים געהאט די אוי- בערמאכט און דעריבער געוואלט אויס- קלויבען אין דער קאמיסיע דריי רבנים און צוויי רבנים וועלכע געהערען צו זייער סביבה.

איינער פון די אנוועזענע האט פראפאגירט דאס עס זאל אויך אויס- געקליבען ווערען א מתנגדי'שער רב. דער ראדומינער רבי ז"ל, וועלכער איז געווען זיכער דאס קיינער פון די רבנים וועט אין דער אנוועזענדיג פון די רבנים, נישט האבען דאס דרייסיגקייט צו זאגען דאס ער איז א מתנגד, האט זיך אנטערפונען: זאל ווער פון די מתנגדי'שע רבנים זאגען, דאס ער וויל פארהען, וועלכע מיר איהם שיקען. דער לעצטער רב ז"ל האט אויסגעוועהלט אויך וויל פארהען. דער

ר-נער רבי, וועלכער האט זיך דע- רויף נישט געריכט, האט געזאגט: לעצטער רב, איהר דאָרשט זאָך יאָ האַלטען פון דער תורה: ווען גאָט האט געוואלט שיקען משה'ן וועגען אַנ'איי- טערעווען צו פּרעה'ן, האט משה גע- זאָגט: שלח נא ביד תשלח-זאָל אַנ' אַנדערער געהען און זיך פון דעם שליחות אָנצוגאָנג. און איהר שלאַנגט זעלבסט פאַר דאס מ'זאָל אייך שיקען? דערויף האט דער לעצטער רב געזען פּערט: פּשה איז זיכער געווען דאָס א צווייטער וועט איהם דאס שליחות צו פרעה'ן נישט פערקאפּען, דען עס איז נישט געווען קיין אַנדערער וואס זאל געהען, דעריבער האט ער זיך געקווענעלט און געקענט רוהיג זאגען שלח נא ביד תשלח. אנדערש אבער איז געווען ביי ישעיהו הנביא, ווען דער רבש"ע האט געפרעגט: את מי אשלח, וועמען זאל איך שיקען-האט ער געענטפערט: שלחני-איך וויל גע- הען, ווייל ער האט געזעהן: שרפים עומדים ממעל לו-די "שרפים" שטעהען גרייט צו געהען, האט ער מורא גע- האט ווער ווייט וואס די "שרפים" קענען איהם אָבטהון דאָרט א שטיקל און דעריבער ארויסגעווען זיך אליין צום געהען, און איבער דעם זעלבען טעם האט דער לעצטער רב ז"ל געזאגט, וויל איך אויך אנטילי נעמען אין דער רבנים קאמיסיע.

עשרת הדברות

ווען דער נורע ביהודה'ן איז געווא- רען רב אין פראג האבען אלע חברות איהם אריינגעשיקט זייערע "פנסקים" דאס ער זאל זיך איינשרייבען, ווי אויך צוגעבען זייע תקנות (לויט א מנהג וואס איז געווען צו יענער צייט אין פראג).

דער רב האט איינגעשריבען די גאנצע עשרת-הדברות אין די "פנסקים". אויף דער פראגע פון א זיין וואס דאס זאל בעדייטען האט דער רב געענטפערט: די עשרת-הדברות שווען א גרויסע טייל יודען גרינגשצען, דאָגענען די תקנות פון חברה-בון האלטען אלע חברים פאר הייליג. דע- ריבער האב איך די עשרת-הדברות איינגעשריבען אין די חברה-ביכער, בכדי עס זאל ווערען אָנגעהיטען.

לא תעלה במעלות על מבחתי

איינער פון די ווארשאווער לומדים איז געקומען צו פארהען נאך ק. צו זיין שוואַגער, וועלכער איז געווען דאָרטיגער ראש הקהל. וועלכענדיג וויי- זען דעם גאסט זיין גרויסע טעטיגקייט לטובת הכלל, האט ער איהם אַרומגע- פיהרט איבער אלע אינסטיטוציעס, וועל- כע געהערען צו דער קהלה.

בעזונדענדיג די שטאָרט שוהל האט דער גאסט געזעהן ווי אויף דער וואַנד זענען אויפגעשריבען נעמען פון פער- שידענע ק' בעלי בתים. אויף דער פרא- גע ווער איז דער - האט ער געקומען א תשובה: דער איז געווען א מסור, אומגליקליך געמאכט א האַלבע שטאָרט יודען, נאר אויף דער עלטער ווען מ'איז געגאנגען אויסשטעלען די שוהל, האט ער מנדל געווען א גרויסע סומע געלד צו דעם צוועק און פערלאַנגט דאס מ'זאל זיין נאמען אוישרייבען אויף דער וואַנד, און ווער איז דער - האט דער גאסט ווידער געפרעגט אן- ווייזענדיג אויף א צווייטע אוישריפט: דער איז געווען א פרויען-הענדלער, עקספערט פאָרטען נאך ארגענטין, און אבער עס האט געהאלטען דערביי דאס די ארבייט אין דער שוהל זאל אבגעשטעלט ווערען צולייב געגעבען אין געלד, האט ער געגעבען די געהע- ריגע סומע וואס איז נויטיג געווען אבער פערלאַנגט דאס זיין נאמען זאל דערמאנט ווערען אויף די כותלי בית הכנסת, און אזוי פטרר האט דער גאסט אויף אלע זיינע שאלות וועגען די אויסערעכענטע מנדבים בעקומען

אָבער איז זייער לעבען א טראַגישעס. זיי ברענגען פאַר אַנדערע פרייד, גייס- טיגע דעהויבונג און אליין מאַסערען זיי זיך פאַר זייער עגויסטענץ נישט אָנצעהנדיג קיין אייגען ווינקעל, שטענ- דיג נע ונד און אַפּטמאַל אויך הונגע- ריג.

איצט האבען זיי צו ליידען פון א נייע צרה, עס איז שוין דער צווייטער חורש פון יאהר און זיי האבען נאך נישט בעקומען די קאָנצעסיעס. זענען די אלע אַרומוואַנדערענדיגע טרופעס געבליבען שטעקען אין די שטעט, וואו זיי האבען לעצטענס גאָסטראַלירט וואין יזא וואין באָ.

אויך ביי אונז אין שטאָרט איז גע- בליבען "שטעקען" די טרופע פון אַלעקס שטיין און קאַנען נישט ארויס- פארהען. מעגליך, אז דאמאלס, ווען די שורות וועלען זיך פּעווייזען, וועלען זיי שוין אפּשר האבען אַזעקעפּארהערען און אפּשר נישט, א פּאַקס איז אָבער, אז זיי האבען דא ביי אונז פערבראכט א לענגערע צייט אריינשלאָזן און דאס איז נאך איינע פון די גרויסע צרות, וואס עס קומט אויס צו שטעהן די יודישע ארטיסטען.

גרויסע קרבנות ברענגען די יודישע אַרטיסטען אָס די, וועלכע שווען א גרויסע קולטור ארבייט, וואָלטען זיי כאָטש געהאַט אַנערקענונג פון די יודי- שע מאַסען, וואָלט דער צער נישט גע- ווען אזוי גרויס. פּערנאַלעסטיגען מיר אָבער אויך דאָס, איז זייער-אונזער אומגליק זעהר גרויס.

לחיות

נאך ערגער... איך בין געזעסען אין צונעקס די האַק-וועלט און עס געוואָלט אויס- טייטשען אויף פערשידענע אַזאָנים, אפּשר-האַב איך זיך געטראַכט-האַבען זיי רעכט די היינטיגע יוגענד, דאס לעבען איז אויך טרויעריג, קיינער איז נישט זיכער מיט'ן מאַרגען, טאָ זאָל ווערען זיכערע אויפ'ן גאַנצען היינט. און כ'ווייס, אפּשר איז די נאָכ'מלחמה- דיגע צייט אזוי גרום, אז דאָס הפּקרות איז געוואָרען א נאַטירליכע זאָך, אז עס זענען נישט דאָ קיין צוימען, קיין בושה, קיין סאַקס.

כ'בין שוין לענג אַויף קיין טאַנץ- אַווענד נישט געווען, סיי ווען עס ווילט, סיי דאָס סולת פון דער געזע- שאַפּט, סיי ווען עס ווילט זיך דער "צמך", איז פאַר מיר פרעמד אַזאָ מין אַרט היילען זיך. אין אונזערע צייטען האָט מען זיך אַביסעל אַנדערש גע- ווילט, נאָר דאָס, וואָס איך האָב גע- זעהן אויף דעם דערמאָנטען אַווענד און סיי דאָס, וואָס מען האָט מיר דערצעהלט וועגען אַנדערע אַווענדען איז פאַר מיר געווען חידושים. נישט פאַרמיין מה צו פּערשטעהן און נישט פאַר מיינ מאַגען, וועלכער איז ער- צויגען געוואָרען אויף אַנדערע מין שפּייז, נישט צו פּערדייען. כ'ווייס נישט צי כ'זאָל קריטיקירען, צי כ'זאָל לויבען אָס דאָס ווי אזוי עס ווילט זיך די היינטיגע יוגענד... פּלאַנדזשענדע שטערן...

ריכטיג האט שלום עליכם אָנגערופּען די יודישע אַרטיסטען די בלאַנדזשענדע שטערן אָדער נע ונד'ניקעס. ס'קאָן זיך א סך אויסדוכטען, אז א יודישער אַרטיסט לעבט זיך גוט, שטענדיג פּרעהליך. ער געפינט זיך תמיד אין א יום-טוב'דיגע שטימונג ביי אַנגעצינדענע רעפּלעקטאַרען. פּאַקטיש

עוראל יאקובאוויטש

גוף שבת יודעלעך

(אינדורקען פון א בעזוך אין „תומכי עניים“)

געווען אין טשענסטאכאווער א יוד מיט'ן נאמען עמנואל וויצענבלאט ז"ל. א וואוילער יוד געווען מיט א פיני-פיהלענד יודיש הארץ און גוטע מולות. האט ער בקיין אופן נישט געקענט שלום מאכען מיט'ן געדאנק, אז יודען זאלען הונגען, אז יודען זאלען ליידען נויט און נאך דערצו אין שבת. ער איז געווען א יוד, וואס האט פיינד געהאט צו רעדען. אויף אייגענער האנד האט ער געזאמלט שבת חלות און גרויס און עס פארטיילט צווישן די נויטגעדרעכטע. ווען ער האט שוין אליין דאס נישט געקענט בע-שטימען צוליב דער אלץ וואקסענ-דער נויט אויף דער יודישער גאס האט ער זיך גענומען צו הילף אייניגע יודען, מיט וועלכע ער האט געמיין-זאם געזאמלט פראדוקטען און ווי נישט עטוואס צוטיילט.

די פארדיגע פאמיליעס צוגעשיקט אהיים די פארדיגע צוליב שפיכת דמים. עס איז ווערט דערביי צו בעמערקען, אז פון די אלע, וועלכע געניטען פון „תומכי-עניים“ איז נישטא איינער פון די פראפעסיאנעלע און פאטענטירטע שטארקער, נאר דורכאויס בכבודיגע און געפאלענע. זי פארציע ווערט יעדען איינעם ארויסגעגעבען אויפ'ן סמך פון קופאנען, וועלכע ער בצוקומט פון דער פערוואלטונג. די קופאנען זענען פער-האן דרייערליי. 1) פאר גרויסע פאמיליע-יעס, 2) פאר מיטעלע, 3) פאר פאר-פעלקער.

די פראדוקטען זענען פון די זאמ-לינגען אין דער גרעסטער מאס פון די „גוט שבת יודעלעך“. אבער דאס קלעקט ווייט נישט די בעדערפנישען פון דער פערטיילונג. מען מוז נאך צוקויפען זעהר פילע גרויס און חלות און דאס ווערט גענומען פון די גע-דער, וועלכע פאלען ביי געלעגנהייטס נדבות.

פארמאכט דאס גערער שטיבעל און די מקוה אין וויצעל

פערג. פרייטאג פריה האט א סא-ניטער-קאמיטע, וועלכע איז בעסטע-גען פון: סטראקאטא, בירנערמייסטער און ד"ר ניעמס בעזוכט דאס בית-המדרש, מקוה, גערער שטיבעל און דאס שחט הייזעל.

נישט געפונענדיג די לעצטע דריי, ד. ה. די מקוה, דאס שטיבעל און דאס עטוואס שחט הייזעל אין א היגי-ען שיען צושטאנד, האט די קאמיטע פערארבעט די דריי לעקלעך צו פער'חת'גען.

גלייכצייטיג האט די קאמיטע אויך בעזוכט דעם „הכנסת אורח'ס“, וועל-כער איז געמינען געווארען אין בעס-טען ארדנונג ווי אויך דעם „לינת הצוק“ ווענען וועלכע די קאמיטע האט זיך ווי אמבעסטען אויסגערוקט.

מיט א בלייפער אין האנט

שוין דאס דריטע יאהר ווי אין אונ-זער מלוכה איז דערהאלטען געווארען דאס גלייכעוויכט פון בודזשעט, וואס ווירקט זעהר גינסטיג אויף דער גאנצער ווירטשאפט פון פוילען.

אבער נישט נאך די מלוכה פון פערמיניטירט אין גלייכעוויכט פון בודזשעט, עס בעמיהט זיך ווענען דעם יעדע ווירטשאפט, אונטערפונגען, באנק-געוועלב, סעאטער, אדוואקאט, בירא-ליסט, אגראריער און דאקטאר.

א גרויסער ארטיסטיש-קינסטלערישער אווענר לטובת די פליטים

דעם קומענדיגן זונטאג וועט אין זאל פון די פיינלעכער פארקומען א גרוי-סער ארטיסטיש-קינסטלערישער אווענר, וואס וועט בעשטעהן פון פאלגענדען פראגראם:

עסליכע פליטים פון דייטשלאנד, צווי-שען אנדערס: א זשאן באגוסלאווסקי, זינגער פון דער בערלינער אפערע. ב) שמואל דאנציגער, נוישטאדטער קאנ-סאר, ג) מאקס פריץ, הארמאניע-מייס-טער פון לייפציג.

3) מיט א גרויסער ליטעראריש-ארטיסטישער רעזייע וועלען ארויסרע-טען אלע מיטגלידער פון דער אויבע-דערמאנטער טרופע.

מיט איין ווארט, עס וועט זיין דער דינסטאג, דעם 7טן ד. ח. איז אין לאקאל פון פערבאנד פארגעקומען א-אויסגעווענהאלדיגע אלגעמיינע פער-זאמלונג פון דער שפיין און קאלאניאל-סעקציע, אויף וועלכער עס איז אנווע-זענד געוועזען א גרעסערע צאהל קליינהענדלער - מיטגלידער און נישט-מיטגלידער.

די פערזאמלונג אונטער'ן פארזיץ פון ה' אלטמאן האט געהאט אן אויסער-געווענהאלדיגע און זאכליכען פערלויף, צוליב די וויכטיגע פראגען, וועלכע האבען זיך געפונען אויפ'ן סדר-היום, ווי: שטייער-ענינים, בילדונגס-צענד, רעגולירען פרייווען, דער האנדעל אום זונטאג א.ד.ג. נאך א לענגערער און זאכליכער דיסקוסיע, אין וועלכער עס האבען אנטהיל גענומען די ה"ה: זייד-מאן, מונאוויטש, קרויזע, פעלדמאן און אנד. און נאך די רעפערענצען פון

עסליכע פליטים פון דייטשלאנד, צווי-שען אנדערס: א זשאן באגוסלאווסקי, זינגער פון דער בערלינער אפערע. ב) שמואל דאנציגער, נוישטאדטער קאנ-סאר, ג) מאקס פריץ, הארמאניע-מייס-טער פון לייפציג.

מיט איין ווארט, עס וועט זיין דער דינסטאג, דעם 7טן ד. ח. איז אין לאקאל פון פערבאנד פארגעקומען א-אויסגעווענהאלדיגע אלגעמיינע פער-זאמלונג פון דער שפיין און קאלאניאל-סעקציע, אויף וועלכער עס איז אנווע-זענד געוועזען א גרעסערע צאהל קליינהענדלער - מיטגלידער און נישט-מיטגלידער.

די פערזאמלונג אונטער'ן פארזיץ פון ה' אלטמאן האט געהאט אן אויסער-געווענהאלדיגע און זאכליכען פערלויף, צוליב די וויכטיגע פראגען, וועלכע האבען זיך געפונען אויפ'ן סדר-היום, ווי: שטייער-ענינים, בילדונגס-צענד, רעגולירען פרייווען, דער האנדעל אום זונטאג א.ד.ג. נאך א לענגערער און זאכליכער דיסקוסיע, אין וועלכער עס האבען אנטהיל גענומען די ה"ה: זייד-מאן, מונאוויטש, קרויזע, פעלדמאן און אנד. און נאך די רעפערענצען פון

די אלגעמיינע פערזאמלונג פון דער שפיין-סעקציע ביים קליינהענדלער - פערבאנד

דינסטאג, דעם 7טן ד. ח. איז אין לאקאל פון פערבאנד פארגעקומען א-אויסגעווענהאלדיגע אלגעמיינע פער-זאמלונג פון דער שפיין און קאלאניאל-סעקציע, אויף וועלכער עס איז אנווע-זענד געוועזען א גרעסערע צאהל קליינהענדלער - מיטגלידער און נישט-מיטגלידער.

די פערזאמלונג אונטער'ן פארזיץ פון ה' אלטמאן האט געהאט אן אויסער-געווענהאלדיגע און זאכליכען פערלויף, צוליב די וויכטיגע פראגען, וועלכע האבען זיך געפונען אויפ'ן סדר-היום, ווי: שטייער-ענינים, בילדונגס-צענד, רעגולירען פרייווען, דער האנדעל אום זונטאג א.ד.ג. נאך א לענגערער און זאכליכער דיסקוסיע, אין וועלכער עס האבען אנטהיל גענומען די ה"ה: זייד-מאן, מונאוויטש, קרויזע, פעלדמאן און אנד. און נאך די רעפערענצען פון

אינדוידועלע רייעס קיין: דרום-און מיטעל-אמעריקא, אפריקא, ארץ-ישראל א. ז. וו.

פאסאזשירען-בעדינונג אין אלע האפענס דורך אייגענע אגענטען.

אלערליי פארמאליטען אין צוזאמענהאנג מיט דער רייע.

Jugosławiński Lloyd-Gen. Przedst. na Polskę: Francopol-Katowice, Mieleckiego 10. Warszawa Mazowiecka 9.

צום ענטשטיין פון א נייער קולטור-אינסטיטוציע פון י. ש. א. ביי אונז אין שטאדט

דער פלאן ווענען שאפען ביי אונז א נאכמיטע שול פאר עלטערע קינדער איז שוין געווארען א פאקט אין לעבען. אס טיילט אונז מיט די פערזאמלונג פון דער שול-ארגאניזאציע, אז אלע צוגרייכענען צום ענטשטיין פון דער דאזיגער נייער קולטור-און דערציאהונגס-אנשטאלט זענען שוין אדורכגעפיהרט געווארען.

די ערעפונג קומט פאר זונטאג, דעם 12טן ד. ח. 4 נאכמ. אין שול לאקאל (קרוסקע 22) ביי דער בעטייליגונג פון פארשטעהער פון דער פערוואלטונג, פון ז. ש. א. א. א.

צו דער ערעפונג דארפען קומען אלע פערשריבענע קינדער צוזאמען מיט זייערע עלטערן.

זונטאג - דער טענסאציאנעלער באקס - מעש פ. ק. ס. - „מכבי“

שוין זונטאג, דעם 12 ד. ח. 6 אווענד קומט פאר אין זאל פון „מכבי“ דער לאנג-ערווארטעטער באקס-מעש צווישען פאליציאישען ספארט-קלוב פון קאמפ-הויץ מיט'ן היגען „מכבי“.

אמת'ער פעסטיוועל, וואס איז אין טשענסטאכאווע נאך נישט געווען. די ריינע הכנסה איז בעשטימט לכובת רי פליטים. עס איז איבריג צו בעטענען, אז דער דאזיגער ארטיסטיש-קינסטלערישער אווענד וועט געקרוינט ווערען מיט'ן גרעסטען ערפאלג.

בילעטען-פארמערקייף אין דרוקעריי פון ה' באטשאן און זונטאג פון 7 אווענד ביי דער קאסע.

די אלגעמיינע פערזאמלונג פון דער שפיין-סעקציע ביים קליינהענדלער - פערבאנד

פערוואלטונגס-מיטגליד ה' טאפאר און דירעקטאר ה' מאנעסע האט די פער-זאמלונג איינהייליך אגענומען א רייה בעשלוטען און צווישען אנדערע: אויב-צווארען אלע קליינהענדלער אומבע-דינג אבצוהיטען דעם זונטאג-רוה און אלע אנדערע יום-טוב-טעג און נישט פיהרען אין די דאזיגע טעג קיין שום האנדעל; ווענדען זיך צו דער בעפעל-קערונג אין קאנסומענטען מיט אן אויב-רוף זיך צו פערזעהן מיט שפיין-ארטיק-לען פרייטאג און מוצאי-שבת.

צום סוף איז געוועהלט געווארען א פערזאמלונג פון דער סעקציע פון די ה"ה: מונאוויטש ישראל (פארזיצער) זיידמאן יוסף (וויצע), גרייזער יצחק (סעקרעטאר), לעווי, קרויזע, ראטנער, ווידענבוים; פערטרעטער: וועקסלער און קירשענבוים.

אינדוידועלע רייעס קיין: דרום-און מיטעל-אמעריקא, אפריקא, ארץ-ישראל א. ז. וו. פאסאזשירען-בעדינונג אין אלע האפענס דורך אייגענע אגענטען. אלערליי פארמאליטען אין צוזאמענהאנג מיט דער רייע.

Jugosławiński Lloyd-Gen. Przedst. na Polskę: Francopol-Katowice, Mieleckiego 10. Warszawa Mazowiecka 9.

פון זאווערטישע. די באקסער פון „הופול“, וועלכע טרענירען אונטער דער ליימונג פון ה' יוסף רייך, דארף זיין גוט צוגערייט, אויב זיי זוכען זיך תמיד ארויס זעהר שטארקע גענער. די מאנשאפט פארהט אונטער דער ליימונג פון ה' ראטשטיין.

א גלעזעל-סיי פון דער געז. מארגענשטערן

אין צוזאמענהאנג מיט'ן איבערציהען זיך פון „מארגענשטערן“ אין א פרישען לאקאל, וואס בעשטעהט פון א גרויסען שעהנעם זאל מיט נאך 2 צימערן, האט די פערוואלטונג פון דער געזעלשאפט בעשלאסען אגצופיהרען, א חוץ דער ספארט-ארטיק, אויך א קולטור-סעטיג-קייט צווישען איהרע מיטגלידער און מיטפאסיקער. די קולטור-סעקציע וואס איז געשאפען געווארען ביים „מארגענ-שטערן“, האט זיך געשטעלט פאר איה-אויפגאבע איינצורעדען א נאנצע רייה קולטור-אימפרעזע און פערזאמלונג-גען, אין דער ערשטער רייה ווערט דורך איהר שוין געעפענט א לייפן זאל מיט פערשידענע צייטונגען און זשור-נאלען (יודישע און פוילישע).

צו דער ערעפונג פון לייפן-זאל ארדענט איין די קולטור-סעקציע א גלעזעל-סיי, וואס קומט פאר שבת, דעם 11טן ד. ח. 8 אווענד אין אייגענעם לאקאל, אלע קאשטשוסקי 10 מיט דער בעטייליגונג פון ארטיגע אומאטא-רען פחות.

די שיינע אינציאטיוו פון דער געז. „מארגענשטערן“ איז בעגריסענשווערט און ס'איז צו גלייבען, אז די אלע וואס האבען אן אינטערעס פאר קולטור-פראגען, וועלען אהן שום ספק זיך בע-טייליגען אין גלעזעל-סיי ווי אויך מיט-העלפען צום ענטשטעהן פון א קולטור-ווינקעל ביי אונז אין שטאדט.

אונטער די רעדער פון צוג.

דער 22-יעהריגער קאזשימיעזש זיי-טשיק פון דארף דאמבאווא איז נעבען דער באהן-ליינע געפונען געווארען מיט א אגענעשניטענער האנד און צומיקסען קערפער. ער געפינט זיך אין א שווע-רען צושטאנד אין היגען שפיטאל:

פון י. א. ס. ק. „הופול“ שבת, דעם 11 ד. ח. פארהט די באקס-מאנשאפט פון „הופול“ קיין זאווער-טשע, וואו זיי וועלען זיך זונטאג פריה פערעכטען מיט דער רעפערענצאנץ

דעם קומענדיגן זונטאג וועט אין זאל פון די פיינלעכער פארקומען א גרוי-סער ארטיסטיש-קינסטלערישער אווענר, וואס וועט בעשטעהן פון פאלגענדען פראגראם:

1) דער יודישער ארטיסטישער א-סאמפל אונטער דער אנהוינג פון

Radóść Bogactwo

wnieście w Twój dom

szczęśliwy los

ze znanej z większych wygranych kolektury

S. HAFFKA i S. BORZYKOWSKI

Aleja 2. Tel. 19-13.

Ciągnięcie I-iej klasy 44-iej loterii dnia 23 lutego rb.

צענטער פון דעסלעסען און קליינהענדלער-פערזאנלעך פארשטאנד אָבס. אין טשענסטאָכאָוו

טעקציע קאַלאָניאַל-בראַנזשע

אַכטונג קאַנסומענטען!

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט, אַז לויטן בעשלוס פון דער אויסער-געוועהנליכער אַלגעמיינער פּערזאָנלונג וועלען קיין טאָג ספּעציעלע גע-וועלדער נישט פּערקויפּען קיין אַרטיקלען אום זונטאָג אָדער ימים-טובים און פאַר נישט אַבהיסען דעם בעשלוס דורך אלע סוחרים פון דער בראַנזשע, מיטגלידער און נישט-מיטגלידער, וועלען ווערען אַרויסגעווינען די ווייסגעענדסטע קאַנסעקווענצען און ס'וועלען אַנגעוואַנדען ווערען סאַנאַציעס, אין צוזאַמענפאַנג דערמיט ווענדעט זיך די פּערזאָנלונג צו די קונים, אַז זיי זאָלען זיך פּערזאָרגען מיט אַלערליי שפייז-אַרטיקלען פּרייטאַג און מוצאי-שבת, ווייל זונטאָג וועט קיין איין געוועלד נישט פּערקויפּען, כּדי נישט צו זיין אויסגעשטעלט אויף אַ סכּנה.

די פּערזאָנלונג פון דער טעקציע

דערמ! אַכטונג! דערמ!

דער בעקאַנטער היגער סוחר בערל קעלציגלעוויסקי איז נאך אַ לאַנגער אַבוועזענהייט צוריקגעקומען קיין טשענסטאָכאָוו און געעפּענט אַ גרויסן

מאַנפאַקטור-געשעפט

וואו ס'איז צו בעקומען אלערליי מאַנפאַקטור-סוחרות ווי: סאַפּען אויף הערן-אַנצוגען, פאַלטענס, דאַמען-קליידער, מאַנטלען, קאַסטימען, דעקען, גאַרדינען און אלערליי ווייסוואַרען.

ביי חתונה-אויסשטייגער גיבט מיר עקסטראַ ראַבאַט.

עקסטראַ אַפטיילונג פאַר מאַגאַזינערס.

Sprzedaz manufaktury W. KIELCYGŁOWSKI

Berka Joselewicza 10.

פאַרבעריי

און כעמישע וועשעררי

"BENETA"

פאַבריק און קאַנטאָר: ב. יאַסעלעוויטשאַ 11

פיליע 2 אַלעז 16

מענער - קראַגענס ווערען ווייטער געוואַשען מיט דויערהאַלטען שפייגעל-גלאַנץ צום פרייז **12 גר.**

ספּעציעליטעט:

1) אויספרישען (פאַרבען) לעדערע קורטעס, 2) פאַרבען לויט מוטשערן, 3) דעשפּירען (פּרייטען) פּלעקען און העשען אויפן אָרט, 4) כעמיערייניגן און ספּאַנירען קעסעלען, די אַרבייט ווערט אויסגעפיהרט אונטער דער לייטונג פון אַפּסאַלעווענט פון דער כעמישער אינדוסטריע-שולע אין וואַרשאַ מיט לאַנגיעהריגער פּראַקטיק

KINO „BAŁTYK“

נאָר היינט, פרייטאָג און סאַרגען, שבת

דער לאַנג-דוראָרטער יורישער פילם

מיט דער סופּרעטיין פּאַלי פיקאַן אין דער הויפט-ראַל ווי אייד גערטאָ פּולמאַן, עדמונד שטערנבאַך, מאַקס באַזשיק, מנשה אָפּענהיים, אַלאַ שליפּסאַוויטש און אַנד.

פון „אחוזת-ישראל“

היינט, פרייטאָג, דעם 10 לויט 7.30 אַווענד קומט פאַר דער המשך פון רע-פּראַט פון ח' יונגסטער א. ד. ס. די אויפגאַבע פון אחוזת ישראל אין יעצטיגען מאָמענט.

Kino „LONA“

הערליכע פרעמיערע!

חיילי ראַמאַנט, עריק שטראַהיים אינ'ס פילם

Kino STYLOWY

Aleja 27.

דער לאַנג-צוואַרטער הערליכער מוויקאַלישער פילם

GIBRALTAR RAPSODIA

אין דער הויפט-ראַל:

Olimpe Bradne

דראַמאַטישע ליבעס-קאַציע בעת די אַקטיווע וועלט-געשעהענישען.

פּערזאָנלונג

די קהל-פּערזאָנלונג מאַכט בעקאַנט, אַז שבת אינדערפריה וועלען אין דער מקוה אַריינגעלאָזט ווערען פאַר בחנמי-דיגע בילעטען, נאָר אַזעלכע, וועלכע געהן פרייטאָג אין מקוה פאַר געקויפטע בילעטען.

די שבת-דיגע בחנמידיגע בילעטען וועלען צוגעגעבן ווערען צו די פריי-טאָג-דיגע בילעטען ביי דער קאַסע.

געפיהרט אַ גרופע אַרומעלייט צו אַ צהאַנגס-באָד

נעכטען אין דער פריה האט אויף די היגע גאַסען אַרויסגערופען א גרויסע סענסאַציע א גרופע אַרומעלייט, אַרומ-גערינגעלט מיט פּאַליציי, ס'האַט זיך אַרויסגעוויפּען, אַז די דאָזיגע גרופע אַרומעלייט איז איבערגעפיהרט געווא-רען אין שפייטל אויף שו. גאַרזאַרי, וואו זיי זענען גרונדליך אַנגעבאַדען און אַנגעשווירען געווארען. אין די וואוינונגען איז אויך אַדורכגעפיהרט געווארען דערויפגעקויפט.

יודישע שווידער-טייטשער, פער-שוויבס אייך אין אייער צעך

כדי צו געבען די מעגליכקייט אלע יודישע שווידער-טייטשער, וועלכע פיה-רען איינצע ווערקסטאַטען צו זיין מיטגלידער אין יודישען שווידער-צעך האט די פּערזאָנלונג פון דאָזיגען צעך בעשלאָסען צו מאַכען א ווערברוינגס חודש וואס וועט דויערען ביז דעם 28טן לויט ד. י.

אַלע, וועלכע וועלען זיך פּערשריי-בען אין משך פון דעם חודש וועלען געניסען פון א גרויסע הנחה ביים צע-זאַהלען דעם מיטגלידער-בייטראַג אויף דערביי איז כדאי צו צעמערקען, אַז צוליב א רייע ענינים וואס זע-נען נוגע דעם שווידער-טייטשער-אַנד-ווערקער, דאָרף יעדער בעל-מלאכה פון דאָזיגען צעך זיין א מיטגלידער פון ערשטען יודישען שווידער-צעך.

העגען עפענען די „מעטאָרליגע“

צווישען די איינצעטימער פון דער נישט-טעטיגער, זייט א לענגערער צייט, פאַבריק „מעטאָרליגע“ און די אַרביי-טער קומען פאַר אונטערזאנדלונגען וועגען לאָזען אין גאַנג די פאַבריק, וועלכע האט לעצטענס געשעפּטיגט 400 אַרבייטער.

פון י. ס. פ. טכני

אַנהויבענדיג פון מאַנטאָ, דעם 13 ד.ח. ווערען ביים היגען „מכבי“ צוריק בענייט די גימנאַסטישע איבונגען פון דער דאַמען-טעקציע אונטער דער ליי-טונג פון אינסטרקטאָר ה' גאַלדשטיין.

די איבונגען וועלען פאַרקומען אלע מאַנטאָג און מיטוואַך פון 8.30 אַווענד. איינשרייבונגען נעמען אן דער פּערקע-טאַריאַט פון „מכבי“ יעדען אַווענד.

נדבות אין רעדאַקציע

פאַר „תומכי עניים“

ה' פאַרזען באַרויקאַוויסקי און פרוי צום געבורט פון זייער זוהנדלע 30 קילאָ גרויט.

ה' פּרץ רייך און פרוי צו דער חתונה פון זייער טאַכטער 10 קילאָ גרויט.

ה'ה. ב. און ש. באַטשאַן צו דער יאהרצייט פון זייער פּערשטאַרבנער מוטער 15 קילאָ גרויט.

ה' מייעראַוויטש צו דער יאהרצייט פון זיין פּערשטאַרבנער פאַטער 5 קילאָ גרויט.

פאַר די פּלייט פון דייטשלאַנד צ. און י. פ. זל.

KINO „EDEN“

המשך אין סוף פון

ZACHOR

PROFESOR WILCZUR

לויט דער פרעזעלונג פון דאַלענגאַ מאַסטאַוויטש אין דער הויפט-ראַל:

יונאַשאַ סטעמפּאַוויטשי

דער נאַכט פון דינסטאָג אייף מיטוואַך, אַרומ 2 א זייער איז אויף דער היגער באַהן סטאַציע ביים איבער-שטעלען א משאוח צוב אויף א זייטיגער ליניע איז פאַרנעקמען א צוואמענשטייט און 4 וואַנגען זענען צושעדיגט גע-ווארען. קיין מענשליכע קרבנות זענען נישט געווען.

די דערנענצונגס-קורסען ביים סוחרים-און פאבריקאנטען פערזאיינ

די דערנענצונגס קורסען פאַר סוחרים-און פאַבריקאנטען פערזאיינ ביים סוחרים און פאַבריקאנטען פערזאיינ ענדיגען זיך היינטיגען חודש. דורך דער גאַנצער צייט פון זייער ענינים-פּענץ האבען די קורסען געהאַט א גרויסען ערפאלג און די אנטווערפען העבען בעקומען די נויטיגע יודיעות, וועלכע וועלען זיי אין דער האנדלעס-פּראַקטיק ברענגען א גרויסען נוצען. סוף היינטיגען חודש וועלען פאַר-קומען די ענצומענס און דאָס צוטיילען די דיפּלאָמען פאַר די, וועלכע האבען דעם קורס געענדיגט.

צוליב דעם, וואס די דערנענצונגס-קורסען האבען פּערפולט זייער אויפ-טויטען פון אונטער 50 יוג אַזאַניסטען, וועלכע האבען זיך שנעל פּונדערדע-שפּרייט איבערן מאַרק און גענומען אַנטימירען די קריסטליכע קונים נישט צו קויפען זיי קיין יודען.

ווען די קריסטליכע קונים האבען אַבער, טראָץ די „איבערזייגענדע“ ווערטער, דאך געפרובט צו קויפען זיי די יודישע סטראָגאַנעס און די פיקעט-די טיפּוס-עפידעמיע אין טשענסטאָכאָוו

פיקעטען פון „יונג-אַזאַני“ אויסן נאָר-פּאַרקי

דינסטאָג פאַרמיטאַג האט זיך אויפ'ן גאַרטיקאָוויטש-מאַרק פּלוצים געוויזען א גרופע פון אונטער 50 יוג אַזאַניסטען, וועלכע האבען זיך שנעל פּונדערדע-שפּרייט איבערן מאַרק און גענומען אַנטימירען די קריסטליכע קונים נישט צו קויפען זיי קיין יודען.

ווען די קריסטליכע קונים האבען אַבער, טראָץ די „איבערזייגענדע“ ווערטער, דאך געפרובט צו קויפען זיי די יודישע סטראָגאַנעס און די פיקעט-די טיפּוס-עפידעמיע אין טשענסטאָכאָוו

די טיפּוס-עפידעמיע אין טשענסטאָכאָוו

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט פּערזאָנלעך ווערן, זענען קיין טשענ-סטאָכאָוו געבראַכט געווארען פון דער אומגענענד אייניגע קראַנקע אויף פּלעק טיפּוס קריסטען און יודען, וועלכע זענען אַנצעטיקט געווארען אין שפייטל פאַר אַנטשעקענדע קראַנקהייטען.

אויסער דעם איז צו זינע קרובים קיין טשענסטאָכאָוו געקומען דער קושע-פּיצער איינוואוינער מאַרגענטער, וועלכער איז אויך דאָ קראַנק געווארען אויף פּלעק טיפּוס און נאכ'ן אַבליגען אייניגע טעג אין שפייטל - נעכטען געשטאַרבן.

א שעה צימער

מיט בעקוועמליכקייטען פאַר אַינטיגענעטען יונגערמאַן צו פּערדינגען קאַטעדראַלאַ 9 ח. 24.

Niezmienne wycóżnia się doskonałą jakością

"Backin" dra QTKERA

געשטאַרבן דער לאַנגיעהריגער נאַטשעלניק פון דער פּינאַנץ-אַבטיילונג אין דער קראַנקע-קאַסע נאך א לענגערער קראַנקהייט איז געשטאַרבן דער געוועזענער דירעק-טאָר פון דער פּינאַנץ אַבטיילונג פון דער קראַנקע-קאַסע און טשענסטאָכאָוו, ה' סטאַניסלאָוו קינדערמאַן, דער פּער-שטאַרבנער איז זייט די לעצטע 5 יאָר געווען אויף עמעריטור.

אַ פאַרמאַל אויף דער היגער באַהן - סטאַציע

אין דער נאַכט פון דינסטאָג אייף מיטוואַך, אַרומ 2 א זייער איז אויף דער היגער באַהן סטאַציע ביים איבער-שטעלען א משאוח צוב אויף א זייטיגער ליניע איז פאַרנעקמען א צוואמענשטייט און 4 וואַנגען זענען צושעדיגט גע-ווארען. קיין מענשליכע קרבנות זענען נישט געווען.